

HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o.

Temeljem članka 55. stavka 3. Zakona o tržištu električne energije („Narodne novine“, broj 22/13 i 102/15) i Odluke Hrvatske energetske regulatorne agencije o davanju suglasnosti na Pravila organiziranja tržišta električne energije klasa: 310-02/15-01/374, urbroj: 371-01/15-08 od 2015. godine, HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o., dana 30.10.2015. godine, donio je

PRAVILA

ORGANIZIRANJA TRŽIŠTA ELEKTRIČNE ENERGIJE

I. OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Ovim Pravilima utvrđuju se:

- model tržišta električne energije,
- postupci, načela i standardi za organiziranje i rad tržišta električne energije u skladu s primijenjenim modelom tržišta električne energije,
- način identifikacije i registracije sudionika na tržištu električne energije,
- vrste ugovora koji se sklapaju na tržištu električne energije,
- proizvodi za trgovanje na tržištu električne energije,
- standardi i postupci za evidentiranje transakcija na tržištu električne energije,
- standardi i postupci vezani za problematičnog opskrbljivača na tržištu električne energije,
- standardi i postupci za uspostavu i vođenje baze podataka za potrebe tržišta električne energije,
- standardi i postupci za prijavu, izradu, provjeru i promjenu dnevnih rasporeda kupoprodaje električne energije,
- pravila i postupak razmjene mjernih podataka korisnika mreže,
- postupci, načela i standardi u kojima HRVATSKI OPERATOR TRŽIŠTA ENERGIJE d.o.o. (u daljnjem tekstu: Operator tržišta) organizira tržište električne energije,
- prava i obveze tržišnih sudionika,
- međusobni odnosi između Operatora tržišta i sudionika na tržištu električne energije,
- pravila organiziranja bilančnih grupa,
- međusobni odnosi između Operatora tržišta i voditelja bilančnih grupa,
- međusobni odnosi između voditelja bilančne grupe i članova bilančne grupe,
- međusobni odnosi između Operatora tržišta i operatora prijenosnog sustava,
- međusobni odnosi između Operatora tržišta i operatora distribucijskog sustava,
- međusobni odnosi između Operatora tržišta i burze električne energije,

- planiranje rada tržišta za dan unaprijed te za dan isporuke i
- ostala pravila nužna za organiziranje tržišta električne energije.

Članak 2.

Pravila su obvezujuća za sve sudionike na tržištu električne energije te za sve subjekte koji sudjeluju u postupcima i aktivnostima reguliranim ovim Pravilima.

Članak 3.

(1) Izrazi koji se koriste u ovim Pravilima imaju značenja utvrđena zakonima kojima se uređuje energetska sektor, tržište električne energije i regulacija energetske djelatnosti, kao i propisima donesenim na temelju tih zakona, a u ovim Pravilima koriste se i izrazi koji u smislu ovih Pravila imaju sljedeće značenje:

- *bilateralni raspored* je raspored prodaje i kupnje električne energije za dan isporuke temeljem sklopljenih ugovora između dva tržišna sudionika na veleprodajnom tržištu električne energije u intervalu od 15 minuta ili višekratnika od 15 minuta,
- *član bilančne grupe* je tržišni sudionik koji je s voditeljem bilančne grupe sklopio ugovor o članstvu u bilančnoj grupi,
- *dan isporuke (dan D)* je svaki dan u kojem se odvija stvarna isporuka električne energije,
- *dan unaprijed (D-1)* je svaki dan koji neposredno prethodi danu isporuke,
- *EIC oznaka* (engl. *Energy Identification Coding scheme*) je jedinstvena oznaka sudionika na europskom tržištu energije koju izdaje ured za izdavanje EIC oznaka,
- *kompensacijski plan razmjene* je plan razmjene električne energije za kompenzaciju u intervalu od 15 minuta ili višekratnika od 15 minuta,
- *operatori sustava* su operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava,
- *plan proizvodnje električne energije po proizvodnim jedinicama* je plan proizvodnje elektrana u intervalu od 15 minuta ili višekratnika od 15 minuta,
- *tržišni plan* je zbirni plan kupoprodaje električne energije tržišnih sudionika za dan isporuke utvrđen temeljem ugovornih rasporeda u intervalu od 15 minuta ili višekratnika od 15 minuta,
- *ugovorni raspored* je raspored kupoprodaje tržišnog sudionika za dan isporuke koji sadrži jedan ili više bilateralnih rasporeda tržišnog sudionika u intervalu od 15 minuta ili višekratnika od 15 minuta,
- *ugovorni raspored za gubitke* je raspored kupoprodaje operatora sustava za dan isporuke koji sadrži plan nabave električne energije za pokriće gubitaka u intervalu od 15 minuta ili višekratnika od 15 minuta,
- *ugovorni raspored burze električne energije* je raspored kupoprodaje za dan isporuke koji sadrži svu zaključenu kupoprodaju električne energije članova burze u intervalu od 15 minuta ili višekratnika od 15 minuta.

(2) Interval iz stavka 1. ovoga članka iznosi jedan sat.

II. SUDIONICI NA TRŽIŠTU ELEKTRIČNE ENERGIJE

PROIZVOĐAČ

Članak 4.

Proizvođač električnu energiju može kupiti od drugog proizvođača, trgovca, opskrbljivača, od burze električne energije (u daljnjem tekstu: burza) ili na način da je uveze preko granica Republike Hrvatske.

Članak 5.

Proizvođač može prodati električnu energiju trgovcu, opskrbljivaču, drugom proizvođaču, burzi ili na način da ju izveze preko granica Republike Hrvatske.

Članak 6.

(1) Proizvođač može trgovati električnom energijom s operatorom prijenosnog sustava u svrhu pružanja pomoćnih usluga, pružanja usluge uravnoteženja, energije za kompenzacijski plan razmjene i za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži.

(2) Proizvođač može trgovati električnom energijom s operatorom distribucijskog sustava u svrhu pružanja pomoćnih usluga i za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži.

(3) Za proizvodna postrojenja koja ispunjavaju uvjete iz članka 29. stavka 2. ovih Pravila, a čiji je vlasnik sudionik na tržištu električne energije (u daljnjem tekstu: tržišni sudionik) primjenjuju se odredbe članka 7. stavka 1. i članka 29. ovih Pravila.

Članak 7.

(1) Povlaštenu proizvođač čije se proizvodno postrojenje nalazi u sustavu poticanja zajamčenom otkupnom cijenom električnu energiju prodaje temeljem ugovora o otkupu električne energije sklopljenog s Operatorom tržišta.

(2) Povlaštenu proizvođač čije se proizvodno postrojenje nalazi u sustavu poticanja tržišnom premijom električnu energiju prodaje na tržištu električne energije sukladno odredbama ovih Pravila.

OPSKRBLJIVAČ

Članak 8.

Opskrbljivač može kupiti električnu energiju od proizvođača, kupca s vlastitom proizvodnjom, trgovca, drugog opskrbljivača, od burze ili na način da je uveze preko granica Republike Hrvatske.

Članak 9.

Opskrbljivač može prodati električnu energiju krajnjim kupcima, trgovcu, proizvođaču, drugom opskrbljivaču, burzi ili na način da ju izveze preko granica Republike Hrvatske.

Članak 10.

(1) Opskrbljivač može trgovati električnom energijom s operatorom prijenosnog sustava u svrhu pružanja pomoćnih usluga, pružanja usluge uravnoteženja, kompenzacijskog plana razmjene i za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži.

(2) Opskrbljivač može trgovati električnom energijom s operatorom distribucijskog sustava u svrhu pružanja pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži i za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži.

Članak 11.

Opskrbljivač je obvezan preuzimati električnu energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije sukladno propisima kojima se uređuje otkup električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije.

TRGOVAC

Članak 12.

Trgovac može kupiti električnu energiju od proizvođača, opskrbljivača, drugog trgovca, od burze ili na način da ju uveze preko granica Republike Hrvatske.

Članak 13.

Trgovac može prodati električnu energiju opskrbljivaču, proizvođaču, drugom trgovcu, burzi ili na način da ju izveze preko granica Republike Hrvatske.

Članak 14.

(1) Trgovac može trgovati električnom energijom s operatorom prijenosnog sustava u svrhu pružanja pomoćnih usluga, pružanja usluge uravnoteženja, energije za kompenzacijski plan razmjene i za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži.

(2) Trgovac može trgovati električnom energijom s operatorom distribucijskog sustava u svrhu pružanja pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži i za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži.

OPERATORI SUSTAVA

Članak 15.

Operator prijenosnog sustava može trgovati električnom energijom s tržišnim sudionicima, s burzom ili preko granica Republike Hrvatske za pokriće gubitaka u

prijenosnoj mreži, za kompenzacijski plan razmjene, za nabavu pomoćnih usluga u prijenosnoj mreži i za uravnoteženje elektroenergetskog sustava.

Članak 16.

(1) Operator distribucijskog sustava može trgovati električnom energijom s tržišnim sudionicima, s burzom ili preko granica Republike Hrvatske za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži i nabavu pomoćnih usluga u distribucijskoj mreži.

(2) Operator distribucijskog sustava kao opskrbljivač u okviru javne usluge ima ista prava i obveze kao tržišni sudionik opskrbljivač što je određeno člancima od 8. do 11. ovih Pravila.

BURZA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 17.

Burza pruža članovima burze uslugu organiziranog i anonimnog trgovanja električnom energijom putem informacijskog sustava za trgovanje električnom energijom (u daljnjem tekstu: trgovačka platforma).

Članak 18.

(1) Član burze može postati tržišni sudionik koji ima pravo sudjelovanja na tržištu električne energije.

(2) Tržišni sudionik koji namjerava postati član burze obavezan je s burzom sklopiti ugovor prema pravilima trgovanja na burzi električne energije.

III. UREĐIVANJE ODNOSA IZMEĐU TRŽIŠNOG SUDIONIKA I OPERATORA TRŽIŠTA

Članak 19.

(1) Tržišni sudionik koji namjerava sudjelovati na tržištu električne energije obavezan je s Operatorom tržišta sklopiti ugovor o sudjelovanju na tržištu električne energije kojim se reguliraju prava i obveze između tržišnog sudionika i Operatora tržišta.

(2) Tržišni sudionik podnosi Operatoru tržišta zahtjev za sklapanje ugovora o sudjelovanju na tržištu električne energije.

Članak 20.

(1) Uz zahtjev iz članka 19. stavka 2. ovih Pravila tržišni sudionik dužan je dostaviti sljedeće dokaze:

–dozvolu za obavljanje energetske djelatnosti od Hrvatske energetske regulatorne agencije (u daljnjem tekstu: Agencija) u skladu s pravilnikom o dozvolama za

- obavljanje energetske djelatnosti i vođenju registra izdanih i oduzetih dozvola za obavljanje energetske djelatnosti,
- dokaz da je registriran u Središnjem europskom registru sudionika na tržištu energije (u daljnjem tekstu: CEREMP) u skladu s odredbama Uredbe (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća (u daljnjem tekstu: REMIT),
  - dokaz o izdanoj EIC oznaci,
  - dokaz da je ugovorno uredio odgovornost za odstupanje:
    - o ili kao voditelj bilančne grupe sklopio ugovor o odgovornosti za odstupanje s Operatorom prijenosnog sustava kojim se uređuje odgovornost voditelja bilančne grupe za odstupanje bilančne grupe,
    - o ili kao član bilančne grupe sklopio ugovor o članstvu u bilančnoj grupi s voditeljem bilančne grupe kojim se odgovornost za odstupanje tržišnog sudionika prenosi na voditelja bilančne grupe.

(2) Prije dostavljanja zahtjeva iz članka 19. stavka 2. ovih Pravila opskrbljivač je u obvezi s Operatorom tržišta sklopiti ugovor kojim se reguliraju odnosi između opskrbljivača i Operatora tržišta vezano uz obveze opskrbljivača koje proizlaze iz sustava poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i visokoučinkovite kogeneracije.

Članak 21.

- (1) Tržišni sudionik obavezan je Operatoru tržišta plaćati naknadu za organiziranje tržišta električne energije.
- (2) Tržišni sudionik obavezan je u roku od 10 dana od dana sklapanja ugovora iz članka 19. ovih Pravila dostaviti Operatoru tržišta tražena sredstva osiguranja plaćanja.
- (3) Operator tržišta će u ugovoru s tržišnim sudionikom iz članka 19. ovih Pravila urediti sve uvjete po kojima je tržišni sudionik obavezan predati sredstvo osiguranja plaćanja, visinu sredstva osiguranja plaćanja, pravne učinke propusta dostave sredstva osiguranja plaćanja, uvjete aktiviranja sredstva osiguranja plaćanja kao i ostale potrebne uvjete.

Članak 22.

Ugovorom iz članka 19. ovih Pravila, osim elemenata iz članka 21. ovih Pravila, uređuje se:

- način dostave podataka radi vođenja zakonom utvrđenih evidencija,
- način dostave i razmjene ostalih podataka,
- način međusobnog izvještavanja,
- trajanje te raskid ugovora i
- ostali međusobni odnosi.

Članak 23.

Tržišni sudionik koji namjerava raskinuti ugovor iz članka 19. ovih Pravila obvezan je Operatoru tržišta podnijeti zahtjev za raskid ugovora o sudjelovanju na tržištu električne energije.

Članak 24.

(1) Operator tržišta obvezan je u najkraćem roku obavijestiti Agenciju, operatora prijenosnog sustava, operatora distribucijskog sustava i burze o tržišnom sudioniku koji je stekao pravo za sudjelovanje na tržištu električne energije sukladno odredbama članka 19. ovih Pravila.

(2) Operator tržišta obvezan je u najkraćem roku obavijestiti Agenciju, operatora prijenosnog sustava, operatora distribucijskog sustava i burze elektroničkom poštom, a ostale tržišne sudionika putem objave na internetskim stranicama Operatora tržišta, u slučaju da tržišni sudionik izgubi pravo sudjelovanja na tržištu električne energije.

Članak 25.

(1) Opskrbljivač koji izlazi s tržišta električne energije planirano, dužan je o namjeri izlaska s tržišta obavijestiti pisanim putem Operatora tržišta, operatora prijenosnog sustava, operatora distribucijskog sustava, Agenciju i ostale tržišne sudionike s kojima ima sklopljene ugovore o kupoprodaji te sve krajnje kupce s kojima ima sklopljen ugovor o opskrbi krajnjeg kupca, u roku od najmanje 60 dana prije planiranog izlaska.

(2) Operator tržišta obvezan je bez odgode nakon primitka pisane obavijesti iz stavka 1. ovoga članka na svojim internetskim stranicama objaviti takvu namjeru.

(3) Opskrbljivač je obvezan prije izlaska s tržišta raskinuti sve ugovorne odnose s Operatorom tržišta, operatorom prijenosnog sustava, operatorom distribucijskog sustava i s ostalim tržišnim sudionicima s kojima ima sklopljene ugovore.

Članak 26.

(1) Danom raskida ugovora između Operatora tržišta i tržišnog sudionika ili ugovora između operatora prijenosnog sustava i tržišnog sudionika tržišni sudionik gubi pravo sudjelovanja na tržištu električne energije.

(2) Operator tržišta dužan je bez odgode na svojim internetskim stranicama objaviti informaciju o raskidu ugovornih odnosa s tržišnim sudionikom.

(3) Operator tržišta dužan je bez odgode elektroničkom poštom obavijestiti opskrbljivača u okviru univerzalne usluge i zajamčenog opskrbljivača o raskidu ugovornih odnosa s problematičnim opskrbljivačem.

IV. MODEL BILANČNIH GRUPA

Članak 27.

Na tržištu električne energije postoje sljedeće bilančne grupe:

- EKO bilančna grupa,
- tržišne bilančne grupe,
- bilančna grupa operatora prijenosnog sustava,
- bilančna grupa operatora distribucijskog sustava i
- bilančna grupa burze električne energije.

Članak 28.

(1) Operator tržišta vodi Registar bilančnih grupa koji sadrži:

- naziv i EIC oznaku voditelja bilančne grupe i
- popis svih članova bilančne grupe s nazivom, EIC oznakom i datumom učlanjenja.

(2) U svakom obračunskom razdoblju Operator tržišta objavljuje Registar bilančnih grupa na svojim internetskim stranicama.

EKO BILANČNA GRUPA

Članak 29.

(1) Voditelj EKO bilančne grupe je Operator tržišta.

(2) Operator tržišta zadužen je za otkupljivanje električne energije od povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja koji obavljaju djelatnost proizvodnje električne energije, a koji imaju pravo na poticajnu cijenu sukladno sklopljenim ugovorima o otkupu električne energije temeljem Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 33/07), Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 63/12, 121/12 i 144/12) i Tarifnog sustava za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije („Narodne novine“, br. 133/13, 151/13, 20/14 i 107/14) te pravo na zajamčenu otkupnu cijenu temeljem ugovora o otkupu električne energije kao i za planiranje proizvodnje i prodaju te električne energije.

(3) Članovi bilančne grupe Operatora tržišta su povlašteni proizvođači za proizvodna postrojenja koja zadovoljavaju uvjete iz stavka 2. ovoga članka.

(4) Voditelj EKO bilančne grupe može prodati električnu energiju tržišnim sudionicima ili na način da ju izveze preko granica Republike Hrvatske.

(5) Voditelj EKO bilančne grupe može kupiti električnu energiju od tržišnih sudionika ili na način da ju uveze preko granica Republike Hrvatske.

TRŽIŠNA BILANČNA GRUPA

Članak 30.

- (1) Članovi tržišne bilančne grupe su proizvođači, trgovci i/ili opskrbljivači.
- (2) Broj i vrsta članova unutar jedne tržišne bilančne grupe nije ograničena.

Članak 31.

- (1) Tržišna bilančna grupa je grupa koju čine jedan ili više tržišnih sudionika, odnosno članova bilančne grupe od kojih je jedan voditelj te bilančne grupe.
- (2) Svaki tržišni sudionik obavezan je biti član tržišne bilančne grupe te može biti član samo jedne tržišne bilančne grupe.
- (3) Tržišni sudionik može osnovati tržišnu bilančnu grupu ili je obavezan pridružiti se postojećoj tržišnoj bilančnoj grupi.

BILANČNE GRUPE OPERATORA SUSTAVA

Članak 32.

- (1) Jedini član bilančne grupe operatora prijenosnog sustava je operator prijenosnog sustava koji je ujedno i voditelj te bilančne grupe.
- (2) Jedini član bilančne grupe operatora distribucijskog sustava je operator distribucijskog sustava koji je ujedno i voditelj te bilančne grupe.

Članak 33.

Operator prijenosnog sustava i operator distribucijskog sustava dužni su sklopiti s Operatorom tržišta ugovor kojim se reguliraju međusobni odnosi, koji su u neposrednoj vezi s odvijanjem aktivnosti na tržištu električne energije i zakonskim obvezama Operatora tržišta, operatora prijenosnog sustava i operatora distribucijskog sustava.

Članak 34.

Ugovorom iz članka 33. ovih Pravila uređuje se:

- način dostave podataka radi vođenja zakonom utvrđenih evidencija,
- način dostave ugovornih rasporeda,
- uvjeti i visina sredstva osiguranja plaćanja vezano uz energiju uravnoteženja,
- način dostave obračunskih podataka za pojedine bilančne grupe,
- način dostave obračunskih podataka o preuzetoj električnoj energiji od povlaštenih proizvođača radi obračuna i jamstva podrijetla električne energije,
- za operatora prijenosnog sustava način dostave podataka o dodijeljenim prekograničnim prijenosnim kapacitetima po granicama Republike Hrvatske,
- način dostave podataka radi obračuna odstupanja bilančnih grupa,
- način međusobne razmjene informacija i međusobnog izvještavanja,

- trajanje te raskid ugovora i
- ostali međusobni odnosi.

BILANČNA GRUPA BURZE ELEKTRIČNE ENERGIJE

Članak 35.

Jedini član bilančne grupe burze električne energije je burza koja je ujedno i voditelj te bilančne grupe.

Članak 36.

Burza je obvezna sklopiti s Operatorom tržišta ugovor kojim se reguliraju međusobni odnosi, koji su u neposrednoj vezi s odvijanjem aktivnosti na tržištu električne energije i zakonskim obvezama Operatora tržišta.

Članak 37.

Ugovorom iz članka 36. ovih Pravila uređuje se:

- način dostave podataka radi vođenja zakonom utvrđenih evidencija,
- način dostave ugovornih rasporeda,
- način međusobne razmjene informacija i međusobnog izvještavanja,
- trajanje i raskid ugovora i
- ostali međusobni odnosi.

UREĐIVANJE ODNOSA IZMEĐU VODITELJA BILANČNE GRUPE I OPERATORA PRIJENOSNOG SUSTAVA

Članak 38.

(1) Tržišni sudionik koji namjerava postati voditelj bilančne grupe obvezan je s operatorom prijenosnog sustava sklopiti ugovor o odgovornosti za odstupanje kojim se uređuje odgovornost voditelja bilančne grupe za odstupanje bilančne grupe.

(2) Burza kao voditelj bilančne grupe sukladno članku 69. stavku 4. ovih Pravila ima uvijek uravnoteženi ugovorni raspored te stoga nema obvezu sklapanja ugovora o odgovornosti za odstupanje s operatorom prijenosnog sustava.

Članak 39.

Voditelj bilančne grupe koji namjerava raskinuti ugovor iz članka 38. ovih Pravila, obvezan je operatoru prijenosnog sustava dostaviti zahtjev za raskid ugovora o odgovornosti za odstupanje te o tome bez odgode obavijestiti ostale članove tržišne bilančne grupe.

Članak 40.

(1) Sklapanjem ugovora o odgovornosti za odstupanje, tržišni sudionik postaje voditelj bilančne grupe i odgovoran je za odstupanje bilančne grupe o čemu operator prijenosnog sustava bez odgode obavještava Operatora tržišta.

(2) U slučaju raskida ugovora iz stavka 1. ovoga članka operator prijenosnog sustava bez odgode obavještava Operatora tržišta.

UREĐIVANJE ODNOSA IZMEĐU ČLANA BILANČNE GRUPE I VODITELJA BILANČNE GRUPE

Članak 41.

(1) Tržišni sudionik koji namjerava postati član tržišne bilančne grupe obvezan je s voditeljem bilančne grupe sklopiti ugovor o članstvu u bilančnoj grupi kojim se uređuju međusobni odnosi unutar tržišne bilančne grupe.

(2) Voditelj bilančne grupe je obvezan dostaviti Operatoru tržišta potvrdu o sklopljenom ugovoru iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 42.

Ugovorom iz članka 41. ovih Pravila uređuje se:

- datum početka primjene ugovora mora biti prvi dan u mjesecu,
- datum raskida ugovora mora biti zadnji dan u mjesecu,
- odredbu o obvezi voditelja bilančne grupe o preuzimanju financijske odgovornosti za odstupanje bilančne grupe,
- način dostave i razmjene podataka,
- način međusobnog izvještavanja,
- odredbe o trajanju te raskidu ugovora i
- uređenje ostalih međusobnih odnosa.

Članak 43.

Odredbe ugovora o članstvu u bilančnoj grupi ne smiju biti u suprotnosti s odredbama ovih Pravila.

ČLANSTVO U TRŽIŠNIM BILANČNIM GRUPAMA

Članak 44.

(1) Tržišni sudionik koji namjerava promijeniti članstvo u tržišnoj bilančnoj grupi, na način da promjeni status iz člana bilančne grupe u voditelja bilančne grupe, obvezan je sklopiti ugovor o odgovornosti za odstupanje s operatorom prijenosnog sustava i

raskinuti ugovor o članstvu u bilančnoj grupi s voditeljem postojeće tržišne bilančne grupe.

(2) Tržišni sudionik je obvezan Operatoru tržišta bez odgode dostaviti potvrdu o raskidu ugovora o članstvu u postojećoj bilančnoj grupi.

Članak 45.

(1) Tržišni sudionik koji namjerava promijeniti članstvo u tržišnoj bilančnoj grupi, na način da članstvo u jednoj tržišnoj bilančnoj grupi zamijeni članstvom u drugoj tržišnoj bilančnoj grupi, obvezan je s voditeljem bilančne grupe kojoj pristupa sklopiti ugovor o članstvu u bilančnoj grupi i raskinuti ugovor o članstvu u bilančnoj grupi s voditeljem bilančne grupe iz koje istupa.

(2) Voditelj bilančne grupe kojoj tržišni sudionik pristupa obvezan je dostaviti Operatoru tržišta potvrdu o ugovoru o članstvu u bilančnoj grupi kojoj pristupa i potvrdu o raskidu ugovora o članstvu u bilančnoj grupi tržišnog sudionika s voditeljem bilančne grupe iz koje istupa.

Članak 46.

(1) Tržišni sudionik koji namjerava promijeniti članstvo u tržišnoj bilančnoj grupi, na način da promjeni status iz voditelja bilančne grupe u člana te bilančne grupe, obvezan je o tome obavijestiti članove svoje bilančne grupe, sklopiti ugovor o članstvu u bilančnoj grupi s novim voditeljem te bilančne grupe i s operatorom prijenosnog sustava raskinuti ugovor o odgovornosti za odstupanje.

(2) Voditelj bilančne grupe kojoj tržišni sudionik pristupa obvezan je Operatoru tržišta dostaviti potvrdu o ugovoru o članstvu u bilančnoj grupi sklopljen s tržišnim sudionikom.

Članak 47.

(1) Temeljem potvrde o ugovoru o članstvu u bilančnoj grupi i/ili potvrde o raskidu ugovora o članstvu u bilančnoj grupi koji su dostavljeni Operatoru tržišta do 12. dana u tekućem mjesecu, promjena statusa provodi se s prvim danom u mjesecu koji slijedi nakon mjeseca zaprimanja potvrde o ugovoru o članstvu i/ili potvrde o raskidu ugovora o članstvu u bilančnoj grupi.

(2) Temeljem potvrde o ugovoru o članstvu u bilančnoj grupi i/ili potvrde o raskidu ugovora o članstvu u bilančnoj grupi koji su dostavljeni Operatoru tržišta nakon 12. dana u tekućem mjesecu, promjena statusa provodi se s prvim danom drugog mjeseca koji slijedi nakon mjeseca zaprimanja potvrde o ugovoru o članstvu i/ili potvrde o raskidu ugovora o članstvu u bilančnoj grupi.

Članak 48.

(1) Ukoliko tržišni sudionik koji ima status voditelja bilančne grupe prestane sudjelovati na tržištu električne energije, članovi njegove tržišne bilančne grupe, ukoliko

namjeravaju nastaviti sudjelovati na tržištu električne energije, u obvezi su postati voditelji svojih tržišnih bilančnih grupa ili se pridružiti nekoj od postojećih tržišnih bilančnih grupa ili među sobom odabrati novog voditelja bilančne grupe.

(2) Operator tržišta bez odgode obavještava operatora prijenosnog sustava o svim promjenama u bilančnim grupama.

V. EVIDENCIJA UGOVORNIH OBVEZA

Članak 49.

(1) Operator tržišta evidentira ugovorne obveze koje proizlaze iz sljedećih ugovora sklopljenih na tržištu električne energije:

- ugovora o kupoprodaji električne energije,
- ugovora vezanih uz sustav poticanja proizvodnje električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije,
- ugovora o nabavi električne energije za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži,
- ugovora o nabavi električne energije za pokriće gubitaka u distribucijskoj mreži,
- ugovora o pružanju energije za kompenzacijski plan razmjene,
- ugovora o pružanju pomoćnih usluga,
- ugovora o pružanju usluge uravnoteženja,
- ugovora o odgovornosti za odstupanje,
- ugovora o članstvu u bilančnoj grupi,
- ugovora o sudjelovanju na tržištu električne energije i
- ugovora o uređivanju odnosa između operatora sustava i opskrbljivača.

(2) Ugovorima iz stavka 1. od alineje 1. do 7. ovoga članka određeni su proizvodi za trgovanje na tržištu električne energije.

Članak 50.

Operator prijenosnog sustava dostavlja Operatoru tržišta podatke o ugovornim obvezama koje proizlaze iz sklopljenih ugovora iz članka 49. alineje 3., 5., 6, 7., 8. i 11. ovih Pravila, na način i u rokovima utvrđenim ugovorom iz članka 33. ovih Pravila.

Članak 51.

Operator distribucijskog sustava dostavlja Operatoru tržišta podatke o ugovornim obvezama koje proizlaze iz sklopljenih ugovora iz članka 49. alineje 4., 6. i 11. ovih Pravila, na način i u rokovima utvrđenim ugovorom iz članka 33. ovih Pravila.

VI. UGOVORNI RASPOREDI

Članak 52.

Ugovorni raspored EKO bilančne grupe sadrži:

- ukupni plan proizvodnje električne energije od povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja koji su članovi EKO bilančne grupe,
- plan kupoprodaje električne energije unutar Republike Hrvatske raspoređen po tržišnim sudionicima,
- plan prekogranične kupoprodaje električne energije raspoređen po tržišnim sudionicima i granicama Republike Hrvatske posebno za uvoz i posebno za izvoz,
- plan kupoprodaje električne energije zaključene na burzi,
- plan kupoprodaje električne energije s operatorom prijenosnog sustava i
- plan kupoprodaje električne energije s operatorom distribucijskog sustava.

Članak 53.

Ugovorni raspored proizvođača sadrži:

- ukupni plan proizvodnje električne energije u vlastitim proizvodnim objektima,
- plan kupoprodaje električne energije unutar Republike Hrvatske raspoređen po tržišnim sudionicima,
- plan prekogranične kupoprodaje električne energije raspoređen po tržišnim sudionicima i granicama Republike Hrvatske posebno za uvoz i posebno za izvoz,
- plan kupoprodaje električne energije zaključene na burzi,
- plan kupoprodaje električne energije za gubitke, za kompenzacijski plan razmjene te za uravnoteženje elektroenergetskog sustava s operatorom prijenosnog sustava i
- plan kupoprodaje električne energije s operatorom distribucijskog sustava.

Članak 54.

Ugovorni raspored opskrbljivača sadrži:

- plan isporuke električne energije sumarno za krajnje kupce,
- raspored preuzimanja udjela električne energije proizvedene od povlaštenih proizvođača u sustavu poticanja,
- plan kupoprodaje električne energije unutar Republike Hrvatske raspoređen po tržišnim sudionicima,
- plan prekogranične kupoprodaje električne energije raspoređen po tržišnim sudionicima i granicama Republike Hrvatske posebno za uvoz i posebno za izvoz,
- plan kupoprodaje električne energije zaključene na burzi,
- plan kupoprodaje električne energije za gubitke, za kompenzacijski plan razmjene te za uravnoteženje elektroenergetskog sustava s operatorom prijenosnog sustava i
- plan kupoprodaje električne energije s operatorom distribucijskog sustava.

Članak 55.

Ugovorni raspored trgovca sadrži:

- plan kupoprodaje električne energije unutar Republike Hrvatske raspoređen po tržišnim sudionicima,

- plan prekogranične kupoprodaje električne energije raspoređen po tržišnim sudionicima i granicama Republike Hrvatske posebno za uvoz i posebno za izvoz,
- plan kupoprodaje električne energije zaključene na burzi,
- plan kupoprodaje električne energije za gubitke, za kompenzacijski plan razmjene te za uravnoteženje elektroenergetskog sustava s operatorom prijenosnog sustava i
- plan kupoprodaje električne energije s operatorom distribucijskog sustava.

Članak 56.

Ugovorni raspored operatora prijenosnog sustava sadrži plan kupoprodaje električne energije zaključene na burzama ili bilateralno s ostalim tržišnim sudionicima posebno za pokriće gubitaka u prijenosnoj mreži, za uravnoteženje elektroenergetskog sustava, za pomoćne usluge te za provedbu kompenzacijskog plana razmjene.

Članak 57.

Ugovorni raspored operatora distribucijskog sustava sadrži plan kupoprodaje električne energije zaključene na burzama ili bilateralno s ostalim tržišnim sudionicima, plan kupoprodaje za pokriće gubitaka električne energije u distribucijskoj mreži, za pomoćne usluge te plan isporuke električne energije sumarno za krajnje kupce.

Članak 58.

Ugovorni raspored burze električne energije sadrži plan kupoprodaje svih zaključenih transakcija članova burze na trgovačkoj platformi.

Članak 59.

Svi iznosi u ugovornom rasporedu koji se odnose na prekograničnu kupoprodaju električne energije moraju biti izraženi u MWh/h i zaokruženi na cijeli broj.

Članak 60.

Svi iznosi u ugovornom rasporedu koji se odnose na kupoprodaju električne energije unutar granica Republike Hrvatske moraju biti izraženi u MWh/h i zaokruženi na tri decimalna mjesta.

Članak 61.

U bilateralnom rasporedu, koji je sastavni dio ugovornog rasporeda, mora biti naveden tržišni sudionik koji prema ugovoru prodaje električnu energiju i tržišni sudionik koji prema ugovoru kupuje električnu energiju.

Članak 62.

Dostavljeni ugovorni raspored mora biti uravnotežen tako da plan ukupne kupnje i/ili proizvodnje električne energije odgovara planu ukupne prodaje električne energije.

Članak 63.

Bilateralni raspored koji se odnosi na prekograničnu kupoprodaju električne energije mora biti u skladu s dodijeljenim prekograničnim prijenosnim kapacitetom na granicama Republike Hrvatske.

VII. PLANIRANJE RADA TRŽIŠTA ZA DAN UNAPRIJED

Članak 64.

Najkasnije do 12:30 sati u danu unaprijed koji neposredno prethodi danu isporuke operator prijenosnog sustava dostavlja Operatoru tržišta:

- popis potvrđenih bilateralnih rasporeda na dugoročnim prijenosnim prekograničnim kapacitetima i
- popis dodijeljenih prekograničnih prijenosnih kapaciteta iskazano po tržišnim sudionicima, državnim granicama, smjeru prijenosa električne energije i vremenskom razdoblju, na način utvrđen ugovorom iz članka 33. ovih Pravila.

Članak 65.

(1) Najkasnije do 14:30 sati u danu unaprijed koji neposredno prethodi danu isporuke voditelj bilančne grupe čiji je član proizvođač dostavlja operatoru prijenosnog sustava ugovorni raspored i plan proizvodnje električne energije po proizvodnim jedinicama.

(2) Najkasnije do 14:30 sati u danu unaprijed koji neposredno prethodi danu isporuke voditelj EKO bilančne grupe dostavlja operatoru prijenosnog sustava ugovorni raspored i plan proizvodnje električne energije po proizvodnim jedinicama.

Članak 66.

Najkasnije do 14:30 sati u danu unaprijed koji neposredno prethodi danu isporuke svaki voditelj bilančne grupe obvezan je dostaviti Operatoru tržišta ugovorne rasporede svih članova svoje bilančne grupe za dan isporuke.

Članak 67.

Do 14:45 sati u danu unaprijed koji neposredno prethodi danu isporuke Operator tržišta:

- provjerava obvezne elemente, uravnoteženost i usklađenost s potvrđenim bilateralnim rasporedima na dugoročnim prijenosnim prekograničnim kapacitetima te dodijeljenim kratkoročnim prekograničnim prijenosnim kapacitetima svakog ugovornog rasporeda kao i međusobnu usklađenost ugovornih rasporeda za dan isporuke i
- u slučaju potrebnih ispravaka ugovornog rasporeda traži ispravak od voditelja bilančne grupe na kojeg se ispravak odnosi.

Članak 68.

Do 15:30 sati u danu unaprijed koji neposredno prethodi danu isporuke voditelj bilančne grupe obvezan je Operatoru tržišta dostaviti ispravljene ugovorne rasporede za dan isporuke.

Članak 69.

(1) U slučaju neusklađenosti ugovornih rasporeda nakon isteka vremenskog roka iz članka 68. ovih Pravila, Operator tržišta postupa na sljedeći način:

- ako dostavljeni ugovorni rasporedi ne prikazuju prodaju električne energije u istom smjeru, za razmatrane iznose u ugovornim rasporedima unosi nule i
- ako dostavljeni ugovorni rasporedi prikazuju prodaju električne energije u istom smjeru, za razmatrane iznose u ugovornim rasporedima unosi manju vrijednost po apsolutnom iznosu.

(2) Operator tržišta obvezan je voditelju bilančne grupe bez odgode dostaviti izmijenjeni ugovorni raspored iz stavka 1. ovog članka.

(3) Izmijenjeni ugovorni raspored iz stavka 1. ovog članka Operator tržišta uvrštava u tržišni plan.

(4) U slučaju neusklađenosti ugovornih rasporeda između bilančne grupe burze i tržišnih sudionika, za razmatrane iznose u ugovornom rasporedu tržišnog sudionika unose se vrijednosti iz ugovornog rasporeda bilančne grupe burze.

Članak 70.

Do 15:45 sati u danu unaprijed koji neposredno prethodi danu isporuke Operator tržišta dostavlja operatoru prijenosnog sustava tržišni plan.

Članak 71.

(1) Ako program razmjene hrvatskog elektroenergetskog sustava sa susjednim operatorima prijenosnog sustava nije usklađen, operator prijenosnog sustava obvezan je obavijestiti voditelja bilančne grupe o zahtijevanim promjenama ugovornih rasporeda.

(2) Voditelj bilančne grupe obvezan je operatoru prijenosnog sustava i Operatoru tržišta bez odgode dostaviti ispravljene ugovorne rasporede članova bilančne grupe temeljem kojih Operator tržišta izrađuje ispravljene tržišni plan te ga dostavlja operatoru prijenosnog sustava.

(3) Ako voditelj bilančne grupe ne dostavi ispravljene ugovorne rasporede, operator prijenosnog sustava ispravlja ugovorne rasporede sukladno propisanim procedurama iz radnog priručnika ENTSO-E.

VIII. IZMJENE UGOVORNOG RASPOREDA TIJEKOM DANA ISPORUKE

Članak 72.

(1) Izmjene ugovornih rasporeda koje se odnose na plan prekogranične kupoprodaje električne energije i plan proizvodnje električne energije u danu isporuke odobrava operatora prijenosnog sustava.

(2) U slučaju izmjene prekogranične kupoprodaje električne energije voditelj bilančne grupe mora zahtijevati od operatora prijenosnog sustava izmjenu ugovornog rasporeda člana bilančne grupe tijekom dana isporuke u skladu s pravilima o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta.

(3) U slučaju izmjene plana proizvodnje električne energije voditelj bilančne grupe čiji je član proizvođač dužan je operatoru prijenosnog sustava dostaviti izmjene ugovornog rasporeda i plana proizvodnje električne energije po proizvodnim jedinicama najkasnije 15 minuta prije sata u kojem nastupa promjena.

(4) U slučaju izmjene plana proizvodnje električne energije voditelj EKO bilančne grupe dužan je operatoru prijenosnog sustava dostaviti izmjene ugovornog rasporeda i plana proizvodnje električne energije po proizvodnim jedinicama najkasnije 15 minuta prije sata u kojem nastupa promjena.

(5) U slučaju izmjene kupoprodaje električne energije unutar granica Republike Hrvatske, voditelj bilančne grupe mora dostaviti Operatoru tržišta izmijenjenu verziju ugovornog rasporeda člana bilančne grupe za dan isporuke najkasnije četrdesetosam (48) sati nakon razdoblja na koje se izmjena odnosi, a koja sadrži i zadnje odobrene izmjene plana prekogranične kupoprodaje i plana proizvodnje električne energije od strane operatora prijenosnog sustava.

Članak 73.

(1) Ako se izmjena ugovornog rasporeda odnosi na trgovinu preko granica Republike Hrvatske, operatori prijenosnih sustava odobrit će izmjenu ugovornog rasporeda ako su s traženom izmjenom suglasne ugovorne strane iz ugovora o kupoprodaji električne energije te operatori prijenosnog sustava s obje strane državne granice.

(2) Ako se izmjena ugovornog rasporeda odnosi na trgovinu unutar granica Republike Hrvatske Operator tržišta odobrit će izmjenu ugovornog rasporeda ako su s traženom izmjenom suglasne ugovorne strane iz ugovora o kupoprodaji električne energije, najkasnije tokom idućeg radnog dana nakon roka iz članka 72. stavka 5. ovih Pravila.

Članak 74.

(1) Operator prijenosnog sustava može odbiti traženu izmjenu ugovornog rasporeda prekogranične kupoprodaje električne energije u skladu s pravilima o dodjeli i korištenju prekograničnih prijenosnih kapaciteta.

(2) Voditelju bilančne grupe kojem je odbijena izmjena ugovornog rasporeda člana bilančne grupe, operator prijenosnog sustava dužan je obrazložiti razloge odbijanja.

(3) Voditelju bilančne grupe kojem je odbijena izmjena ugovornog rasporeda kupoprodaje električne energije unutar granica Republike Hrvatske člana bilančne grupe, Operator tržišta dužan je obrazložiti razloge odbijanja.

Članak 75.

Najkasnije do 12:00 sati sljedećeg dana, operator prijenosnog sustava je obvezan dostaviti Operatoru tržišta sve odobrene izmijenjene ugovorne rasporede tijekom dana isporuke (dan D) te ugovorne rasporede iz članka 71. stavka 3. ovih Pravila.

Članak 76.

Sve odobrene izmjene ugovornih rasporeda iz članka 73. i članka 75. ovih Pravila moraju biti u skladu s odredbama ovih Pravila.

IX. NADZOR

Članak 77.

Upravni nadzor nad provedbom ovih Pravila provodi ministarstvo nadležno za energetiku.

X. IZMJENE I DOPUNE PRAVILA

Članak 78.

(1) U slučaju potrebe za izmjenama i/ili dopunama ovih Pravila, Operator tržišta samoinicijativno ili na prijedlog Agencije pokreće postupak izmjena i/ili dopuna ovih Pravila.

(2) Predlagatelji izmjena i dopuna ovih Pravila iz prethodnog stavka ovog članka dostavljaju Operatoru tržišta obrazloženi prijedlog za izmjenu i dopunu Pravila u pisanom obliku.

XI. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 79.

(1) Do 31. prosinca 2016. operator distribucijskog sustava sudjeluje na tržištu električne energije kao jedinstven energetska subjekt u ulozi operatora distribucijskog sustava i opskrbljivača u okviru javne usluge te mora biti član bilo koje tržišne bilančne grupe.

(2) Ugovorni raspored bilančne grupe iz stavka 1. kojoj se operator distribucijskog sustava priključi sadrži podatke propisane u članku 54. i 55. ovih Pravila.

Članak 80.

Operatori sustava, Operator tržišta i ostali tržišni sudionici dužni su uskladiti poslovanje s odredbama ovih Pravila do 1. lipnja 2016.

Članak 81.

Operator tržišta može ograničiti ili privremeno obustaviti primjenu ovih Pravila samo u okolnostima više sile definirane Zakonom o energiji.

Članak 82.

Ova Pravila tumači Operator tržišta.

Članak 83.

Stupanjem na snagu odredbi članka od 1. do 2., članka 3. stavka 1. od alineje 1. do 11., članka od 4. do 16., članka od 19. do 34., članka 38. stavka 1., članka od 39. do 68., članka 69. od stavka 1. do 3., članka od 70. do 76. i članka 79. ovih Pravila prestaju važiti Pravila djelovanja tržišta električne energije („Narodne novine“, broj 135/06, 146/10 i 90/12).

Članak 84.

Ova Pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim odredbi članka od 1. do 2., članka 3. stavka 1. od alineje 1. do 11., članka od 4. do 16., članka od 19. do 34., članka 38. stavka 1., članka od 39. do 68., članka 69. od stavka 1. do 3., članka od 70. do 76. i članka 79., koje stupaju na snagu 1. lipnja 2016.

Klasa: 310-01/15-01/71

Urbroj: 251-544-01/1-15-1

Zagreb, 30. listopada 2015.

Direktor
Boris Abramović